

NEW YORK TIMES BESTSELLER

V korunách stromov

ROMÁN

Richard
Powers

premedia

premedia

„Veľkolepé dielo... Románu *V korunách stromov* sa podarilo to, o čo sa pokúsili len niekoľkí géniovia, či už umelci alebo vedci. Powers berie do rúk rozprávачské náradie a srdcia čitateľov otvára pohľadu, ktorý je omnoho starší a komplexnejší ako náš ľudský pohľad na okolitý svet. Vďaka tomu dokážeme zazrieť aspoň úlomky akejsi nesmiernej a pradávnej vnímavosti a zároveň si uvedomíme našu vlastnú malosť... Obrovský príbeh, v ktorom sa nachádzajú tie najzákladnejšie pravdy.“

– BARBARA KINGSLOVER, THE NEW YORK TIMES BOOK REVIEW

„Táto kniha nie je len mimoriadna – je prelomová tým, ako mení naše vžitý spôsoby premýšľania a vnímania okolitého sveta práve vo chvíli, kedy to zúfalo potrebujeme.“

– BILL MCKIBBEN

„Tento ambiciózný román sa prediera cez hustú a košatú korunu americkej literatúry a od základu mení predstavu o tom, ako vyzerá beletria, ktorá sa venuje životnému prostrediu... Výnimočné.“

– RON CHARLES, THE WASHINGTON POST

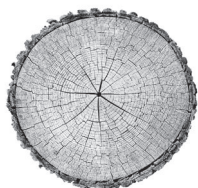
„Powers je príkladom zriedkavého amerického spisovateľa, ktorý sa drží slávnej realistickéj tradície, ale zároveň mu nechýba odvaha stať sa, ako napísal kritik Peter Brooks, „historikom súčasnej spoločnosti“. Má odvahu a intelektuálnu výdrž ponoriť sa do najzložitejších spoločenských otázok, pričom to robí originálnym spôsobom plným nuáns a s vrodenu skepsou k vžitým dogmám. V dobe, kedy literárne konvencie uprednostňujú tých, ktorí píšú výlučne o osobných skúsenostiach, Powersov nesmierny záber túto konvenciu osviežujúcim spôsobom porušuje. Vracia totiž literatúre zodpovednosť, ktorej sa tá vyhýba.“

– NATHANIEL RICH, THE ATLANTIC

„Rozsiahly a ambiciózný epos... Powers energicky a zrozumiteľne žongluje s príbehmi svojich postáv. Ľudské osudy v tejto knihe – teda dramatické oblúky, ktoré jeho postavy v priebehu niekoľkých desaťročí absolvujú, a ktoré siabajú od križiackeho nadšenia až k bezodnej ľútosti a presvedčeniu o vlastnom zlyhaní – sú neuveriteľne pútavé. To isté platí aj o osudoch neľudských postáv, a to vďaka výnimočnej predstavivosti, ktorá je pre Powersovu knihu charakteristická. Hneď na prvej strane vás totiž dokáže presvedčiť, že počujete hlasy stromov, ktoré nášmu živočíšnemu druhu dobovárajú.“

– MICHAEL UPCHURCH, THE BOSTON GLOBE

V KORUNÁCH STROMOV

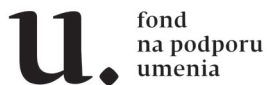

RICHARD POWERS

Z angličtiny preložil
Samuel Marec

premedia

Preklad tejto knihy podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia

Richard Powers
V KORUNÁCH STROMOV

Copyright © 2018 by Richard Powers
Slovak translation rights arranged with Melanie Jackson Agency, LLC
through Kristin Olson Literary Agency, s.r.o.
Translation © Samuel Marec, 2020
Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia, 2020
All rights reserved

ISBN 978-80-8159-862-3

OBSAH

KORENE • 9

NICHOLAS HOEL • 13

MIMI MAOVÁ • 34

ADAM APICH • 58

RAY BRINKIN A DOROTHY CAZALYOVÁ • 75

DOUGLAS PAVLICEK • 84

NEELAY MEHTA • 102

PATRICIA WESTERFORDOVÁ • 124

OLIVIA VANDERGRIFFOVÁ • 158

KMEŇ • 167

KORUNA • 371

SEMIÁČKA • 495

Tou najväčšou radosťou, ktorú nám polia a lesy vedia poskytnúť, je náznak okultného vzťahu medzi človekom a rastlinami. Nie som sám a nepozorovaný. Kývajú mi a ja im. Pohyb konárov vo vetre je pre mňa nový a starý zároveň. Prekvapuje ma, nie je však neznámy. Má na mňa rovnaký vplyv ako vyššia myšlienka alebo lepší pocit, ktorý ma zaplaví, keď som si istý, že rozmyšľam spravodlivo alebo konám správne.

– RALPH WALDO EMERSON

Zem môže byť nažive: nie tak, ako ju videli naši dávni predkovia – ako vnímavú bohyňu s istým cieľom a predvídavosťou –, ale nažive ako strom. Ako strom, ktorý potichu jestvuje, ktorý sa okrem kývania vo vetre nehýbe, zároveň však vedie nekonečný rozhovor so slnečnými lúčmi a pôdou. Slnečné lúče a vodu a výživné minerály využíva na to, aby rástol a menil sa. Všetko sa to však deje tak nepostrehnuteľne, že starý dub obklopený zeleňou sa mi zdá byť rovnaký ako bol, keď som ja sám bol ešte dieťa.

– JAMES LOVELOCK

Strom... ťa sleduje. Pozrieš sa na strom, počúva ťa. Prsty nemá, hovoríť nemôže. Ale list... pulzuje, rastie, rastie uprostred noci. Kým spíš, niečo sa ti sníva. Stromy a tráva sú jedno.

– BILL NEIDJIE

KORENE

Najprv nebolo nič. Potom bolo všetko.

Potom v parku nad mestom kdesi na západe po zotmení pršia zo vzduchu správy.

Na zemi sedí žena a opiera sa o kmeň borovice. Kôra ju tlačí na chrbte, tlačí ako sám život. V zduch vonia ihličím a v srdci lesa znie mocný zvuk. Snaží sa zachytiť sluchom jeho najnižšie frekvencie. Strom jej niečo hovorí slovami, ktoré vznikli ešte pred tým, než vznikli slová.

Hovorí jej: Slnko a voda sú otázky, na ktoré sa oplatí donekonečna odpovedať.

Hovorí jej: Dobrú odpoveď treba vždy hľadať odznova.

Hovorí jej: Každý kúsok pôdy treba uchopiť iným spôsobom. Konáre sú omnoho košatejšie než to, čo z nich dokáže zachytiť obyčajná cédrová ceruzka. Každá vec sa môže dostať kamkoľvek už len tým, že ostane na mieste.

A práve to žena aj urobí. Znamená ako semiačka padajú na okolitú zem.

Reči sa dnes večer šíria. Poohýbané jelše hovoria o dávnych pobromách. Z praslenov kvetov gaštanu trpasličieho padá peľ, už čoskoro z nich budú pichľavé plody. Topole opakujú šepot vetra. Ebenovníky a vlašské orechy ponúkajú svoje dary a jarabiny zas strapce krvavočervených plodov. Starobylé duby prorokujú počasie. Existuje niekoľko stoviek druhov bľobu a všetky sa teraz zabávajú na tom, že majú rovnaké pomenovanie. Vavríny zas trvajú na tom, že ani nad smrťou sa netreba po nociach trápiť.

Čosi v tej vôni vo vzduchu žene prikazuje, čo má robiť: Zavri oči a myslí na vrbu. Uvidíš jej plač, bude falošný. Predstav si osteň akácie. Žiadna z tvojich myšlienok nebude dost' ostrá. Čo sa to nad tebou vznáša? Čo sa ti to práve teraz – práve teraz – vznáša nad hlavou?

Pridajú sa aj stromy stojace obďaleč. Predstavuješ si nás rôzne – vidíš nás ako začarované mangrovy na vysokých chodúľoch, ako muškátové orechy, ktoré sa podobajú obrátenému rýľu, pokrútené kmene burzery a šórey, mohutné, týčiace sa k nebu –, ale vidíš len časť. Ľudia nás nikdy nevidia

v celku. Unikne vám polovica, niekedy aj viac. Pod zemou je toho vždy toľko ako nad ňou.

A presne v tom je u ľudí problém, ich základný problém. Život beží popri nich a oni si ho ani nevšimnú. Popri nich, majú ho na dosah. To on predsa stvoril pôdu, po ktorej kráčajú. To vďaka nemu existuje kolobeh vody. Vymieňajú sa živiny. Vzniká počasie. Existuje atmosféra. Život kŕmi, lieči a poskytuje prístrešok toľkým rôznym druhom živých tvorov, že ich človek ani nedokáže spočítať.

Zbor živého dreva žene spieva: Ak by si dokázala myslieť len o čosi viac ako my, utopili by sme ťa v pochopení.

Borovica, o ktorú sa oprie, povie: Počúvaj. Tento príbeh si potrebuješ vypočuť.

NICHOLAS HOEL

TERAZ JE ČAS gaštanov.

Ľudia hádzu do ich obrovských kmeňov kamene. Plody padajú v posvätnom krupobití všade naokolo. Túto nedeľu sa to deje na nespočetných miestach od Georgie až po Maine. V meste Concord sa na tomto rituáli zúčastňuje aj Thoreau. Má pocit, akoby hádzal kamene do živého tvora, ktorý má síce zmysly otupené o čosi viac ako on sám, ale aj tak ich spája rovnaká krv.

Staré stromy sú našimi rodičmi a rodičmi našich rodičov, náhodou. Ak máš pochopiť tajomstvá Prírody, musíš si viac cvičiť ľudskosť...

V Brooklyne na kopci Prospect Hill sa Jørgen Hill, ktorý dorazil do krajiny len nedávno, smeje pri pohľade na to množstvo padajúcich gaštanov. Zakaždým, keď trať kameňom kmeň, dopadne na zem množstvo jedla. Muži pobejú okolo stromu ako zbojníci, plnia si gaštanmi čiapky a vrecia. Gaštany vyslobodené z tesných pichľavých šupiek si strkajú do záhybov nohavíc. Práve sa odohráva slávna a bezplatná hostina pre celú Ameriku – ďalšia žatva v krajine, ktorá si ešte aj odpadky berie z Božieho stola.

Nór si spolu s priateľmi z dokov Brooklyn Navy Yard pochutnáva na ukoristených gaštanoch upečených v obrovských vatrách na čistine v lesoch. Pečené gaštany ho upokojujú tak, že to ani nedokáže vyjadriť slovami: sú sladké a voňavé, chutia bohato ako zemiak vymáčaný v mede,

zemito a zároveň tajomne. Ostatné šupky pichajú, ale namiesto toho, aby ho ich odpor odradil, dráždi ho. Tie gaštany sa predsa chcú vyšmyknúť zo šupiek, ktoré ich chránia. Každý z nich sa dobrovoľne ponúka na zjedenie, aby sa tie ostatné mohli rozprchnúť kamsi do diaľky.

V ten večer Hoel, opitý chuťou pečených gaštanov, požiada o ruku Vi Powysovú, írské dievča z radových, borovicami lemovaných domov, ktoré stoja vo Finn Town, dva bloky od jeho izby. Nikto v okruhu päťtisíc kilometrov nemá právo namietat'. Svadbu majú pred Vianocami. Vo februári sú z nich už Američania. Na jar gaštany opäť rozkvitnú. Dlhé strapaté jahňady vejú vo vetre ako spenené vlny na sivej hladine rieky Hudson.

S občianstvom prichádza aj hlad po šírom svete. Novomanželia zhromaždia celý svoj hnutel'ný majetok a vydajú sa na dlhú cestu cez nekonečné borovicové lesy až do temných bukových lesov v Ohio, potom pokračujú cez buky na Stredozápade až do osady neďaleko posádky vo Fort Des Moines v novom štáte Iowa, kde úrady rozdeľujú len včera získanú pôdu každému, kto na nej chce farmárčiť'. K najbližším susedom sú to vyše tri kilometre. V prvý rok obhospodarujú dvadsať hektárov. Kukuricu, zemiaky a fazuľu. Práca je ťažká, ale robia na seba. Je to rozhodne lepšie, než stavať lode pre námorníctvo nejakej krajiny na druhom konci sveta.

Potom v prérii nastane zima. Mráz podrobí ich vôľu prežiť tvrdej skúške. Počas tých nocí strávených v zrubе s deravými stenami im tuhne krv v žilách. Ak si chcú opláchnuť tvár, musia každé ráno v nádobe na vodu rozbiť ľad. Sú však mladí, slobodní a odhodlaní – ich existencia závisí iba od nich samotných. Zima ich nezabije. Ešte nie. Z najčernejšieho zúfalstva v ich vnútri nakoniec vzíde ten najvybrúsenejší diamant.

Keď opäť nastane čas sadit', Vi je tehotná. Hoel príloží ucho k jej bruchu. Pri pohľade na úžas v jej tvári sa rozosmeje. „Čo hovorí?“

Hoel odpovie tvrdou, neokrôchanou angličtinou. „Nakf'm ma!“

V máji objaví Hoel šesť gaštanov vo vrečku pracovnej košele, ktorú mal na sebe v deň, keď požiadal svoju manželku o ruku. Vtlačí ich do pôdy západnej Iowy, tam, v tej puste prérii pri zrubе, kde niet stromov. Farma je od miest, kde gaštany rastú, vzdialená stovky kilometrov, tisíce ju delia od kopca Prospect Hill, posiateho stromami. Hoel si na tie zelené lesy na východe spomína každý mesiac s čoraz väčšími ťažkosťami.

Toto je však Amerika, v ktorej sa ľudia aj stromy vyberajú na tie najzvláštnejšie cesty. Hoel sadi, polieva a rozmýšľa: *Jedného dňa moje deti potrasú kmeňmi a budú jesť zadarmo.*

PRVORODENÉ DIEŤA ZOMRIE ešte ako batol'a; zabije ho čosi, čo ešte ani nemá meno. Mikróby ešte neexistujú. Deti berie jedine Boh; to on uchmatne aj duše maličkých detí a na základe pravidiel, ktorým rozumie len on sám, ich odnesie na druhý svet.

Jeden zo šiestich gaštanov nevyklíči. Zostávajúce výhonky sa však Jørgenovi podarí udržať pri živote. Život je boj medzi Stvoriteľom a jeho dielom. Z Hoela sa stane odborník na tento boj. V porovnaní s inými bitkami, ktoré musí každý deň zvädzať, je snaha udržať stromy pri živote ničím. Na konci prvého roku sú jeho polia plné a tým stromom sa darí najlepšie, čoskoro už budú mať meter do výšky.

V priebehu nasledujúcich štyroch rokov sa Hoelovcom narodí ďalšie tri deti a objaví sa aj náznak gaštanového sadu. Konáre sa rozrastajú, ich hneď kôru vrúbia lenticely. Bujné, zubaté a pichľavé listy prerastajú krehké halúzky, z ktorých vyrastajú. Okrem týchto niekoľkých nádejných stromov a malého počtu roztrúsených veľkých dubov pri rieke je celé hospodárstvo len ostrovom v trávnom mori.

Dokonca aj chudobné výhonky sa dajú využiť:

Čaj z mladých stromov na problémy so srdcom,
ich listy na rany,
studený vývar z kôry na krvácanie po pôrode,
zohriate hálky na detské bruško,
na kašeľ listy prevarené s hnedým cukrom,
obklady na popáleniny, listy na vypchatie matracov,
odvar na zúfalstvo, keď je starosť priveľa...

Striedajú sa bohaté a chudobné roky. Väčšinu času síce nemajú prebytok, ale Jørgen zistí, že veci sa hýbu dobrým smerom. Každý rok predsa obhospodári viac zeme. A aj budúcich robotníkov je v rodine Hoelovcov čoraz viac. Vi sa o to postará.

Stromy sa čarovne košatia. Gaštan rastie rýchlo: *Kým z jaseňa vystrúbaš bejzbalovú pátku, z gaštana urobíš skriňu*. Skloň sa, obzri si stromček a on ti vypichne oko. Praskliny v kôre sú pestré ako vývesné tabule holičstiev, kmene sa tiahnu čoraz vyššie. Konáre menia vo vetre farby, raz sú svetlo- a raz tmavozelené. Sú posiate listami, ktoré potrebujú čoraz viac slnka. Vo vlhkom augustovom vzduchu sa vlnia podobne ako pôvodne jantárové vlasy Hoelovej manželky, raz za čas si ich ešte stále zvykne upraviť. Keď do ešte stále mladej krajiny opäť zavíta vojna, päť kmeňov už dávno prerástlo človeka, ktorý ich zasadil.

Nemilosrdná zima v šesťdesiatom druhom sa pokúsi vziať im ďalšie diet'a. Napokon sa uspokojí s jedným z piatich stromov. Najstaršie diet'a, John, neskôr v lete zničí ďalší. Chlapcovi ani nenapadne, že ak z gaštanu poodtráha polovicu listov a použije ich ako platidlo pri hre, strom zahynie.

Hoel syna vyťahá za vlasy. „Ako sa ti to páči? Hm?“ Udríe chlapca otvorenou dlaňou. Vi sa musí vrhnúť medzi nich, aby bitku zastavila.

V šesťdesiatom tret'om začnú chlapcov povolávať do armády. Mladí a slobodní idú prví. Jørgen Hoel má tridsaťtri rokov, ženu, malé deti a farmu, a tak dostane odklad. Nikdy neprispeje k zachovaniu Ameriky. Má plné ruky práce so záchranou omnoho menšej krajiny.

Po návrate do Brooklynu istý sanitár, ktorý sa stará o umierajúcich vojakov Únie a zároveň je aj básnikom, napíše tieto verše: *Steblo trávy je celoživotným dielom hviezd, nič menej*. Jørgen si tieto slová nikdy neprečíta. Slová považuje za úskočné. Jeho kukurica a fazuľa a tekvica – všetky rastúce veci, jedine ony – vypovedajú o mlčanlivej Božej mysli.

Prejde ďalšia jar a na troch zostávajúcich stromoch rozkvitnú krémo-vo sfarbené kvety. Voňajú štipľavo, drzo, kyslo ako staré topánky alebo obnosená spodná bielizeň. Potom sa zrazu všade objaví množstvo sladkých plodov. Aj táto malá úroda pripomenie mužovi a jeho vyčerpanej manželke padajúcu mannu, ktorá ich kedysi spojila, v tú noc v lesoch na východ od Brooklynu.

„Bude toho dostatok,“ povie Jørgen. V duchu už pečie chlieb, pripravuje kávu, polievky, koláče, šťavnaté omáčky – všetky tie pochúťky, ktoré strom domorodcom poskytuje. „Zvyšok predáme v meste.“

„Vianočné darčeky pre susedov,“ rozhodne Vi. V tom roku však udríe aj nemilosrdné sucho a za prežitie vďačí rodina práve susedom. V tom

ročnom období, keď sa kvapka vody neujde ani budúcnosti, zhyne od smädu ďalší strom.

Plynú roky. Hnedé kmene začínajú sivieť. Počas hroznej búrky niet v rovinatej prérii toľko cieľov, a tak blesk udrie do jedného z dvoch zostávajúcich stromov. Zhorí drevo, z ktorého sa dalo vyrobiť všetko, kolískou počnúc a truhlou končiac. Neostane ho ani toľko, čo treba na trojnohú stoličku.

Posledný zostávajúci gaštan kvitne aj naďalej. Niet však už kvetov, ktoré by jeho kvetom odpovedali na volanie. V okruhu mnohých kilometrov niet ďalšieho takého stromu a osamelý gaštan, hoci je obojpohlavný, si sám nevystačí. V tenkom a živom puzdre ukrytom pod kôrou tohto stromu sa však ešte stále ukrýva tajomstvo. Jeho bunky sa totiž správajú podľa starodávneho vzorca: *Nehýb sa. Počkaj*. Nažive ostal už iba tento jediný strom, čosi vnútri mu však nahovára, že aj nemilosrdné zákony súčasnosti možno prežiť. Práce je ešte veľa. Celoživotné dielo hviezd, ktoré sa však týka pôdy. Alebo, ako napísal sanitár, ktorý sa staral o umierajúcich vojakov Únie: *Stoj pokojne a rozvážne tvárou v tvár miliónom vesmírov*. Pokojne a rozvážne ako drevo.

FARMA PREŽIJE virvar z Božej vôle. Dva roky po bitke pri Appomattoxe, pomedzi orbú, sadenie, trhanie buriny a žatvu, sa Jørgenovi podarí dokončiť nový dom. Zasievajú plody a žnú úrodu. Hoelovi synovia sa vyberú v jeho šľapajach a pridajú sa k otcovi, ktorý drie ako kôň. Dcéry sa povydávajú na susedné farmy. Objavia sa dediny. Zo zablatenej cesty okolo farmy sa stane skutočná cesta.

Najmladší syn pracuje v úrade odhadcu okresu Polk County. Zo stredného sa stane bankár pôsobiaci v meste Ames. Najstarší syn John ostane aj s rodinou na farme a stará sa o ňu, keď jeho rodičom už začnú ubúdať sily. John Hoel sa vrhne do práce s obrovským nasadením. Má rád pokrok a začne používať rôzne stroje. Kúpi parný traktor, ktorý nielen orie, ale funguje aj ako mláťačka. Úrodu nielen zožne, ale aj zviaže. Traktor pri práci rachoce, akoby ho práve vypustili z pekla.

Kým sa to všetko deje, poslednému zostávajúcemu gaštanu pribudne niekoľko nových prasklín v kôre a niekoľko letokruhov. Strom mocnie.

Jeho kmeň sa hadí do výšky ako Trajánove stĺpy. Zubaté listy neustále premieňajú slnečné svetlo na nové pletivo. Darí sa mu viac ako dobre; kvitne, mení sa na obrovskú guľu zdravej zelene a sily.

A tak tu v druhý júnový deň nového storočia máme Jørgena Hoela, ktorý práve leží v posteli medzi stenami z dubového dreva, v izbe na poschodí domu, ktorý sám postavil, v spálni, z ktorej už nedokáže vyjsť. Cez vysoké okno hľadá na nespočetné listy, ktoré sa vznášajú a svietia na oblohe. Kdesi na severnom konci farmy počť synov parný traktor jeho, ale Jørgen Hoel si ho pomýli so zvukom vetra. Na tvár mu dopadne tieň konárov spoza okna. Čosi na tých zelených a zubatých listoch, azda sen, ktorý kedysi mal, azda predstava bohatstva a rozkvetu, ho opäť privedie k zamysleniu.

Rozmýšľa: Prečo sa len konár tak krúti a kýva, keď je strom taký rovný a široký? Môže to byť tým, že sa Zem točí? Chce tak azda upútať pozornosť ľudí? Pred siedmimi storočiami poskytol na Sicílii gaštan s obvodom šesťdesiat metrov prístrešok pred zúriacou búrkou španielskej kráľovnej a stovke jej rytierov. Tento strom prežije o sto alebo aj viac rokov muža, ktorý o ňom nikdy nepočul.

„Pamätáš sa?“ opýta sa Jørgen ženy, ktorá ho drží za ruku. „Prospect Hill? Ako sme sa v tú noc najedli!“ Kývne smerom k listnatým stromom, ku krajine na druhej strane. „Ja som ti dal to. A ty si mi dala – toto všetko! Túto krajinu. Môj život. Moju slobodu.“

Žena, ktorá ho drží za ruku, však nie je jeho manželka. Vi zomrela pred piatimi rokmi na pľúcnu infekciu.

„Pospí si,“ povie mu vnučka a vráti mu ruku na zošúverený hrudník. „Keby niečo, všetci budeme dole.“

JOHN HOEL POCHOVÁ OTCA pod gaštanom, ktorý tento muž zasadil. Hroby teraz oddeľuje od okolia meter vysoký liatinový plot. Strom, ktorý sa nad nimi týči, dopraje tieň rovnakou mierou živým aj mŕtvym. Jeho kmeň je už príliš hrubý, aby ho John dokázal objasť rukami. Aj tie najnižšie položené konáre sú privysoko.

Z gaštana rodiny Hoelovcov sa stane maják; farmári nazývajú takéto stromy kontrolnými. Rodiny sa podľa neho orientujú pri nedeľných

vychádzkach. Miestni ho používajú pri usmerňovaní cudzincov, je ako osamelý maják v mori obilia. Farme sa darí výborne, peňazí na rozvoj je dostatok. Otec skončil a bratia sa osamostatnili, a tak Johnovi Hoelovi nič nestojí v ceste za najnovšími výtobytkami techniky. Stodola, ktorá slúži práve na tento účel, sa postupne zaplňuje žacími strojmi a mechanizmami určenými na preosievanie obilia. John vycestuje do Charles City, kde natrafí na prvé dvojvalcové traktory so spaľovacími motormi. Keď do oblasti dotiahnu telefón, okamžite oň prejaví záujem aj napriek tomu, že stojí množstvo peňazí a nikomu z celej rodiny nie je celkom jasné, na čo by niečo podobné mohlo slúžiť.

Syn pristáholca podľahne chorobnej túžbe po nových vynálezoch dávno pred tým, než ju ktokoľvek dokáže liečiť. Kúpi si fotoaparát Kodak No. 2 Brownie. *Vy stlačíte gombík, my sa postaráme o to ostatné.* Film musí poslať do Des Moines, kde ho vyvolajú a vyhotovia fotky, a na tento proces už čoskoro míňa omnoho viac peňazí, ako stál dvojdollárový fotoaparát. Fotografuje manželku oblečenú v kaliku, ako sa s rozpačitým úsmevom skláňa nad novým mechanickým mangľom. Fotografuje svoje deti za volantom kombajnu a na chrbtoch uťahaných ťažných koní. Fotografuje celú rodinu, vyobliekali sa na Veľkú noc do najlepších šiat, ženy majú čepce a muži motýliky. Keď už niet ničoho, čo by sa hodilo ako pozdrav z Iowy, John obráti fotoaparát na hoelovský gaštan, ktorý má presne toľko rokov ako on.

Pred niekoľkými rokmi kúpil najmladšej dcére na narodeniny zoo-praxiskop, ale nakoniec sa s ním zabával len on sám. Dcéru totiž prístroj veľmi rýchlo omrzol. Teraz vyplňajú celú kapacitu jeho mozgu letiace krdle kačíc a čriedy vzdorovitých divokých koní, ktoré sa preberú k životu vždy, keď nastane ich čas. Napadne mu ambiciózný plán; akoby naň prišiel sám. Rozhodne sa, že nech mu už zo života ostáva hocikoľko rokov, venuje ich snahe zachytiť rodinný gaštan a zistiť, ako v skutočnosti vyzerá.

V dielni si vyrobí stojan na fotoaparát. Potom postaví na vyvýšeninu neďaleko domu starý brúsny kameň. A v prvý jarný deň roku 1903 položí John Hoel svoj Kodak No. 2 Brownie na onen stojan a urobí dlhý záber kontrolného stromu, na ktorom sa začínajú objavovať prvé listy. Presne o mesiac neskôr urobí z toho istého miesta a v tom istom dennom čase druhý záber. V dvadsiaty prvý deň každého mesiaca sa nachádza na vyvý-